

Omor, represii politice, tortură sunt aspectele care au marcat anul 2023 în stânga Nistrului. Raport Promo-LEX

Pe parcursul anului 2023, situația din regiune a fost marcată de persecuția politică și limitările severe impuse libertății de exprimare și de circulație. Raportul subliniază cazuri multiple în care indivizii sunt vizați pentru opiniile sau acțiunile lor politice, precum și practicile de tortură și tratamente inumane aplicate de structurile transnistrene și forțele militare ruse. În contextul pandemiei de COVID-19 și a războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, aceste măsuri restrictive s-au intensificat, evidențiind caracterul autoritar și represiv al regimului.

Cel mai sonor și în același timp tragic caz, în această perioadă, a fost omorul lui Oleg Horjan, liderul opoziției de la Tiraspol. În noaptea de 16 spre 17 iulie 2023, acesta a fost găsit mort în propria locuință din apropierea orașului Tiraspol. Oleg Horjan era victima regimului de la Tiraspol și una dintre puținele persoane publice care au avut curajul să invoce abuzurile comise în stânga Nistrului.

Administrația *de facto*, susținută de Federația Rusă, continuă să introducă și aplice „legi” represive, creând un climat de frică și intimidare. În plus, practicile continue de condamnare abuzivă și detenție excesivă demonstrează o abordare sistematică de încălcare a drepturilor omului.

Nu au fost înregistrate evoluții esențiale în cazurile activiștilor Victor Pleșcanov și Vadim Pogorlețchi, condamnați ilegal în anul 2022 pentru critici la adresa administrației *de facto* sau a invaziei ruse în Ucraina. Între timp, situația medicală a lui Victor Pleșcanov s-a agravat, acesta fiind diagnosticat cu probleme de caracter oncologic.

Un alt fenomen grav, care și-a păstrat intensitatea se referă la încălcarea dreptului la libera circulație. Consolidarea infrastructurii posturilor de control, precum și deficiențele înregistrate în activitatea misiunii de pacificare, au favorizat practicile de interzicere a accesului în regiune.

În luna mai 2023, activistul civic Anatol Mătășaru a fost reținut de către militarii ruși din cadrul misiunii de pacificare din apropierea localității Gura Bâcului, pentru o pretinsă filmare neautorizată pe perimetrul postului. În luna septembrie 2023, fotojurnalista Elena Covalenco, a fost declarată „indezirabilă” în stânga Nistrului, fiind-ii restricționat accesul în regiune, pe un termen de trei ani.

Acțiunile date au un caracter premeditat, cu scopul de a descuraja libera exprimare și opiniile critice la adresa exponenților regimului ilegal sau a celor care controlează

acest teritoriu și influențează negativ soarta locuitorilor.

Este regretabil că după zeci de ani de abuzuri și ilegalități, confirmate în mod repetat de către CtEDO, autoritățile de la Chișinău au răspuns adesea tardiv și ineficient la încălcările drepturilor omului din regiune. Până în prezent, nu a fost inițiat niciun proces prin care să se poată identifica un mecanism eficient de sancționare a persoanelor responsabile de comiterea abuzurilor și încălcarea drepturilor fundamentale. Acest pas este necesar pentru a opri efectele negative ale fenomenului impunității, de care beneficiază reprezentanții administrației *de facto* de la Tiraspol.

Având în vedere restanțele la capitolul asigurării drepturilor omului în regiunea transnistreană, Asociația Promo-LEX recomandă:

- Obținerea accesului liber în regiunea transnistreană pentru apărătorii drepturilor omului și reprezentanții mass-media de pe malul drept al Nistrului.
- Promovarea necesității vizitelor de lucru și de monitorizare în regiunea transnistreană ale experților și raportorilor speciali ONU și a mecanismelor Consiliului Europei;
- Dezvoltarea capacităților Biroului politici de reintegrare în monitorizarea situației din regiunea transnistreană și din Zona de Securitate, precum și în realizarea acțiunilor orientate spre asigurarea respectării drepturilor omului;
- Dezvoltarea unui mecanism de colaborare interinstituțională până la sfârșitul anului 2024 între autoritățile constituționale ale Republicii Moldova, organizații internaționale și ONG-uri pentru a coordona eforturile de monitorizare și intervenție în cazurile de încălcare a drepturilor omului.

Pentru mai multe informații și detalii despre raport, accesați [aici](#).